

- širjenje geografskih spoznanj in za vključevanje geografije in njenih raziskovalnih metod v »Gibanje znanost mladini«,
- večkratno uspešno vodenje mladinskih raziskovalnih taborov,
- večletno mentorsko delo v geografskih kroških na šolah različnih usmeritev in stopenj,
- uspešno uredniško delo pri geografskih in drugih publikacijah,
- uspešno in prizadevno zbiranje in porabo materialnih sredstev, ki so pomembna in osnovna materialna postavka celotnega društvenega delovanja.

Pohvalo za leto 1999 sta prejeli **Maja Besednjak**, profesor geografije na Srednji gradbeni in ekonomski šoli v Ljubljani, ter **Branka Gabrenja - Müller**, profesor geografije na Srednji trgovski šoli v Ljubljani, ki sta v preteklih petih letih s svojo aktivnostjo in strokovnostjo veliko prispevali k reševanju in uveljavljanju geografije kot splošnoizobraževalnega predmeta na srednjih strokovnih in poklicnih šolah. S svojo vztrajnostjo in prepričanjem, da se je posebej treba ukvarjati s položajem in vsebinskimi vprašanji geografije v teh šolah, sta na ta problem opozorili strokovno javnost in se na svojo pobudo kot konzulentki vključili v delo Predmetne kurikularne komisije za geografijo. Z njuno pomočjo in vzpodbudo se je komisija lažje zavzemala za enakopravnejši položaj in ugled predmeta in zagovarjala pomen geografske izobrazbe v teh šolah.

Prof. Branka Gabrenja - Müller je v letih 1996 do 1998 vodila Komisijo za geografsko vzgojo in izobraževanje ZGDS in v njenem okviru delovno skupino za poklicne šole. Skupaj z Majo Besednjak je objavila več člankov o tej problematiki v Delu, Solskih razgledih in v Geografskem obzorniku in svoje poglede javno zagovarjala na več strokovnih sestankih. Izdelala je tudi osnutek učnih ciljev in učnega načrta za ekonomsko geografijo za potrebe srednjih strokovnih šol. Je tudi vodja študijske skupine učiteljev geografije na poklicnih šolah ljubljanskega okoliša.

Prof. Maja Besednjak je bila enako delavna in uspešna ves čas kurikularne reforme in je vzdrževala zvezo med predmetno kurikularno komisijo in Centrom za poklicno izobraževanje. Podobno kot prof. Gabrenja - Müller je kot recenzent sodelovala tudi pri nastajanju prvega učbenika za geografijo v okviru predmeta družboslovje pri založbi DZS, pri čemer je pokazala izbrusen občutek za potrebe učiteljev in učencev na tej vrsti šol in s tem vidno prispevala h kakovosti pouka. Poleg tega sodeluje z oddelkom za geografijo FF pri usposabljanju študentov geografije za pedagoški poklic. Je tudi vodja študijske skupine za srednje strokovne šole v Ljubljani in članica odbora Komisije za geografsko vzgojo in izobraževanje ZGDS.

Pohvalo za leto 1999 je dobil še **prof. Branko Kandrič** s 1. gimnazije v Mariboru in to za izjemno uspešno mentorsko delo. Zelo odmevni in razveselj-

vi so bili mednarodni tekmovalni dosežki njegovih dijakov, ki so konkreten dokaz kvalitete njegovega mentorskega dela in pomemben prispevek k uveljavljanju slovenske geografije. Ko smo v Sloveniji leta 1996 začeli pripravljati tekmovanje v znanju geografije, je Mednarodna geografska zveza (IGU) začela s olimpiadami, ki potekajo vsaki dve leti, vedno v drugi državi. Prva je bila leta 1996 v Haagu na Nizozemskem v sklopu svetovnega geografskega kongresa, druga pa leta 1998 v Lizboni kot del geografske konference o oceanih, tretja pa bo leta 2000 v Seulu. Slovenijo so obakrat doslej zastopali dijaki 1. gimnazije Maribor in obakrat kot ekipa osvojili drugo mesto za Poljaki. Naš najboljši posamični rezultat je bilo drugo mesto Borisa Volariča v Haagu in peto mesto Miloša Kukoviča v Lizboni.

80. OBLETNICA USTANOVITVE ODELKA ZA GEOGRAFIJO NA UNIVERZI V LJUBLJANI Janja Turk

V začetku novembra 1999 je Oddelek za geografijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani praznoval 80. obletnico ustanovitve. Svoj častitljivi jubilej je zaznamoval z več prireditvami. Vse so potekale pod skupnim naslovom Slovenska geografija na prelomu stoletja in so dopolnjevale 11. Ilesičeve dneve.

Filozofska fakulteta je bila ustanovljena leta 1919. Med prvimi profesorji, imenovanimi na fakulteti (31. avgusta 1919), ni bilo geografa. Za geografijo sta bili predvideni dve stolici: za fizično geografijo in za antropogeografijo. V zimskem semestru 1919/1920 so bila predvidena tudi predavanja iz geografije, vendar so zaradi nezasedenosti predavateljskih mest potekala samo predavanja iz sorodnih ved, predvsem iz zgodovine. 19. aprila 1920 je bil dr. Artur Gavazzi, profesor fizične geografije na zagrebški univerzi, imenovan za rednega profesorja na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Dr. Artur Gavazzi je pri univerzitetnih organih protestiral zaradi neprimernih prostorov, namenjenih Geografskemu inštitutu. Zaradi tega je začel predavati šele februarja 1921. Geografski inštitut je imel svoj sedež v prostorih Univerze na Kongresnem trgu. Dr. Artur Gavazzi je na Geografskem inštitutu ustanovil knjižnico, kartografsko zbirko in laboratorij. Že 3. decembra 1921 je bila promocija prve doktorske teze s področja geografije: Valterja Bohinca Vertikalno pomikanje prebivalstva v južnem pritočju Drave od Toblaškega polja do Dravograda v letih 1880-1910.

Leta 1922 je bilo na pobudo prve generacije študentov geografije na ljubljanski univerzi ustanovljeno Geografsko društvo Slovenije s sedežem na Geografskem inštitutu. Društvo je leta 1925 začelo izdajati Geo-

grafskega vestnika, prvi slovenski časopis za geografijo in sorodne vede. Študentov dvopredmetne skupine (geografija-prirodopis in geografija-zgodovina) je bilo okoli 70. Leta 1922 sta diplomirala prva geografa Viktor Gruntar in Albin Zalaznik.

Leta 1926 je ob koncu študijskega leta dr. Gavazzi postal profesor na novi katedri za fizično geografijo na Univerzi v Zagrebu. Na Geografskem inštitutu se je zaposlil Anton Melik, prvi na Filozofski fakulteti, ki je dosegel docenturo na podlagi disertacije na ljubljanski univerzi. Diplomirala je prva študentka Cirila Peternel.

Leta 1931 je bil na Aleksandrovi univerzi v Ljubljani ustanovljen Akademski geografski klub. Prvo leto je štel okoli 30 članov. Klub je organiziral predavanja in ekskurzije.

Dve leti kasneje je Geografski inštitut organiziral prvo večjo akcijo: 2. zborovanje jugoslovanskih geografov. Tega leta se je na inštitutu kot asistent zaposlil Svetozar Ilesič. Z dr. Antonom Melikom je dolga leta vodil pedagoško in raziskovalno delo na inštitutu.

Geografi na Geografskem inštitutu so ustanovili raziskovalno skupino, ki je leta 1939 izdelala prvo kolektivno geografsko študijo. Študija Gospodarska struktura Slovenije v luči poklicne statistike in delavskega zavarovanja je bila izdana pri Socialno-ekonomskem inštitutu Slovenije.

Med vojno je bila dejavnost Geografskega inštituta omejena le na formalno poslovanje (opravljanje izpitov in tekoče seminarsko delo študentov).

Po vojni, leta 1946, je bil na pobudo Geografskega inštituta ustanovljen Zemljepisni muzej Slovenije. Tega leta je dr. Anton Melik postal redni član Akademije znanosti in umetnosti.

Leta 1948 je bil na njegovo pobudo ustanovljen Geografski inštitut pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti. Dr. Melik je bil njegov upravnik v letih 1948–1966.

Leta 1949 je doživela Filozofska fakulteta organizacijske spremembe. Dotedanja oddelka Filozofske fakultete sta se osamosvojila v dve fakulteti: Prirodoslovno-matematično fakulteto (z geografijo) in Filozof-

sko fakulteto. Ta organiziranost je veljala do leta 1954, ko sta se obe fakulteti znova združili kot oddelka Prirodoslovno-matematično-filozofske fakultete. Leta 1957 je zakon o univerzi fakulteto dokončno razdelil na dve samostojni fakulteti: Filozofsko fakulteto in Naravoslovno fakulteto (na njej je deloval tudi Geografski inštitut). Leta 1960 se je na podlagi zakona o preosnovanju nekaterih fakultet Univerze v Ljubljani Naravoslovna fakulteta reorganizirala v Fakulteto za naravoslovje in tehnologijo. Oddelek za geografijo je postal del Filozofske fakultete.

Leto 1961 je bilo prelomno v delovanju Filozofske fakultete. Geografski inštitut se je preselil v novo zgradbo Filozofske fakultete na Aškerčevi cesti v Ljubljani. Preimenoval se je v Oddelek za geografijo. Okrepil se je z več mladimi asistenti in predavatelji. Na Oddelku je bilo uvedenih več organizacijskih sprememb:

- uveden je bil dvostopenjski študij, na drugi stopnji je bilo mogoče izbrati pedagoško smer, prostorsko načrtovanje ter turistično usmeritev;
- uvedeno je bilo predstojništvo po načelu rotacije;
- na Oddelku so delovale tri katedre: za regionalno, fizično in družbeno geografijo, kasneje pa še katedre za regionalno planiranje, turizem, varstvo okolja in didaktiko geografije.

Leta 1961 je bil na pobudo dr. Svetozarja Ilesiča in dr. Vladimira Klemenčiča ter v predhodnem soglasju z vodstvom Oddelka za geografijo na Filozofski fakulteti ter Geografskega inštituta SAZU ustanovljen Inštitut za geografijo Univerze v Ljubljani. Za ravnatelja je bil imenovan dr. Vladimir Klemenčič, ki je to funkcijo opravljal do leta 1980.

V šestdesetih letih je bil na Oddelku za geografijo uveden podiplomski magistrski študij geografije. Število podiplomcev je naraščalo; zadnja leta vsako leto vpiše ta študij od pet do deset študentov. Od leta 1966 do danes je na Oddelku magistriralo 59 študentov. Velik del študentov podiplomskega študija je po uspešnem zagovoru magistrske naloge nadaljeval študij za pridobitev naslova doktor geografskih znanosti. Od

Na strokovnem srečanju Slovenija na prelomu stoletja je dr. Franc Lovrenčak predstavil svoj referat (foto: Uroš Vidovič).

Priznanja Oddelka za geografijo so prejeli upokojeni profesorji Oddelka za geografijo (foto: Sandi Kraner).

Predstojnik Oddelka za geografijo dr. Marijan M. Klemenčič izroča priznanje dr. Borutu Belcu (foto: Sandi Kraner).

leta 1922 do danes si je ta akademski naslov pridobilo 85 kandidatov.

Leta 1975 se je Oddelek preimenoval v Pedagoško-znanstveno enoto za geografijo pri Filozofski fakulteti. V študijskem letu 1982/1983 je spet postal Oddelek za geografijo.

V naslednjih letih je študij geografije doživel več sprememb. Že leta 1985 se je študij reformiral. Nov vzgojno-izobraževalni program za študij geografije je predvidel štiriletni dvopredmetni študij pedagoške in nepedagoške smeri.

V študijskem letu 1991/1992 je Oddelek za geografijo začel izvajati nov študijski program. Uveden je bil enopredmetni študijski program za samostojno nepedagoško geografijo. Studentje so izbirali med petimi usmeritvami: geografijo krasa, geografijo turizma, politično geografijo, regionalnim in prostorskim planiranjem ter varstvom okolja. Že leta 1997 je bil študijski program delno spremenjen. Nov študijski program je bil sprejet 3. julija 1997. Študij geografije tako poteka v dveh smereh: dvopredmetni pedagoški in enopredmetni nepedagoški. V tem letu je fakulteta pri dvopredmetnem pedagoškem programu izenačila oba predmeta, število vpisanih študentov pa je presežilo 400.

V decembru 1998 se je Oddelek za geografijo prvič predstavil na domači strani na medmrežju: <http://www.ff.uni-lj.si/geo/>.

Na Oddelku za geografijo je bilo od njegovega nastanka do danes zaposlenih 46 fakultetnih učiteljev in sodelavcev. Pri njegovem delovanju so bili in so še vedno nepogrešljivi sodelavci iz knjižnice, laboratorijev, risalnice, tajništva itd. V vseh teh letih se jih je zvrstilo okoli 20.

Sodelavci Oddelka za geografijo so za svoje dolgoletno strokovno delo na področju pedagoške dejavnosti, znanstvenega raziskovanja, mednarodnega udejstvovanja, dela v stanovski organizaciji in publicistične dejavnosti prejeli številne domače in tuje nagrade ter priznanja.

Oddelek je podelil priznanja predavateljem drugih fakultet, ki so dolga leta predavali študentom geografije (foto: Sandi Kraner).

Sodelavci Oddelka za geografijo so ves čas od nastanka Geografskega instituta po prvi svetovni vojni posvečali veliko pozornost razvoju teorije, metodologije in prenosu znanja v prakso. Svoje raziskave so sprti objavljali v slovenskem in tujem geografskem tisku. Svoje delo povezujejo s svetovno geografijo v komisijah in delovnih skupinah mednarodnih geografskih organizacij, kjer opravljajo pomembne funkcije. Sodelovali so na številnih geografskih posvetovanjih doma in v tujini, nekaj zelo odmevnih pa so tudi sami organizirali.

Fakultetni učitelji zelo pogosto predavajo na tujih univerzah, na primer v Nemčiji, Avstriji, ZDA, Veliki Britaniji, na Hrvaškem, Finskem, Poljskem, Novi Zelandiji itd. Posledica stalnih stikov s kolegi po svetu so številne izmenjave študentskih ekskurzij ter sodelovanje mladih raziskovalcev na strokovnem izpopolnjevanju pri nas iz evropskih in tudi neevropskih držav.

Fakultetni učitelji so bili vsa leta dejavni kot uredniki slovenskih geografskih revij (uredili so npr. 57 letnikov Geografskega vestnika, 34 letnikov Geografskega zbornika, 12 števil Geographice Slovenice, 6 števil Geographice Iugoslavice itd.), kongresnih publikacij itd. Oddelek je izdajal visokošolske učbenike in sodeloval pri objavljanju geografskih publikacij drugih geografskih ustanov pa tudi založb iz Slovenije.

Najvidnejše funkcije na Univerzi v Ljubljani in Filozofski fakulteti so med drugimi opravljali tudi fakultetni učitelji Oddelka za geografijo. Dr. Anton Melik je bil rektor Univerze v Ljubljani, dr. Svetozar Ilešič pa prorektor. Na mestu dekana Filozofske fakultete so se zvrstili dr. Artur Gavazzi, dr. Anton Melik, dr. Svetozar Ilešič in dr. Mirko Pak.

Geografsko društvo Slovenije oziroma naslednico Zvezo geografskih društev Slovenije so dolga leta vodili profesorji Oddelka za geografijo na Filozofski fakulteti: dr. Valter Bohinec, dr. Anton Melik, dr. Vladimir Klemenčič, dr. Svetozar Ilešič, dr. Ivan Gams, dr. Mirko Pak, dr. Jakob Medved, dr. Jurij Kunaver, dr. Marijan M. Klemenčič, dr. Matjaž Jeršič, dr. Andrej Černe in dr. Metka Špes.

Na srečanju generacij je dr. Marijan M. Klemenčič razrezal torto z 8 svečkami (foto: Uroš Vidovič).

Od leta 1985 Oddelek izdaja periodično publikacijo *Dela*. V posameznih tematskih zvezkih so objavljeni rezultati raziskav ter prispevki s simpozijev. Do zdaj je izšlo štirinajst zvezkov. Občasno pa na Oddelku izidejo *Novice*, ki bralce seznanjajo z dejavnostjo Oddelka za geografijo.

Oddelek za geografijo je svojo 80. obletnico proslavil 4. novembra 1999. V Cankarjevem domu v Ljubljani je potekalo več prireditev. Na strokovnem srečanju Slovenska geografija na prelomu stoletja so fakultetni učitelji predstavili aktualne referate. Objavljeni so v štirinajsti številki oddelčne publikacije *Dela*. Dejavnost Oddelka za geografijo je predstavil dr. Darko Ogrin v publikaciji *Geografija na Univerzi v Ljubljani*, ki je izšla ob praznovanju.

V predverju Kosovelove dvorane v Cankarjevem domu je bila odprta razstava, posvečena 80. obletnici ustanovitve Oddelka za geografijo. Avtorica Janja Turk je na 17 plakatih nanizala utrinke iz bogate preteklosti in sedanosti Oddelka za geografijo.

Večerni, slavnostni del se je začel s proslavo. Na njej se je zbralo več kot 200 geografov in vabljenih gostov. Prireditve sta povezovala Irma Potočnik in Borut Mencinger. Slavnostni govor je imel predstojnik Oddelka za geografijo dr. Marijan M. Klemenčič. Slovesni zbor so pozdravili predstavniki geografskih institucij iz Slovenije in Hrvaške. Nastopal je Slovenski oktet.

Prvič od ustanovitve je Oddelek za geografijo podelil priznanja Oddelka za geografijo. Prejeli so jih upokojeni profesorji akad. dr. Ivan Gams, dr. Matjaž Jeršič, dr. Vladimir Klemenčič, dr. Jurij Kunaver, dr. Darko Radinja in akad. dr. Igor Vrišer. Priznanja so prejeli tudi upokojeni sodelavci Irena Petroša, Tatjana Pretnar, Tatjana Sifer in Ciril Vojvoda. Oddelek je podelil priznanja tudi

drugim predavateljem, ki so dolga leta predavali študentom geografije. Dobili so jih mag. Slavko Brinovec, dr. Miran Čuk, dr. Žiga Knap, mag. Marija Košak, dr. Zdravko Petkovšek in dr. Anton Ramovš. Posebno zahvalo je Oddelek podelil dr. Borutu Belcu za dolgoletno sodelovanje na raziskovalnem in pedagoškem področju. Oddelek je podelil priznanje tudi profesorjema iz tujine dr. Klausu Wolfu in dr. Karlu Ruppertu. Priznanja Oddelka za geografijo so prejele institucije: Inštitut za geografijo, Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Oddelek za geografijo Pedagoške fakultete Univerze v Mariboru, Inštitut za raziskovanje krasa ZRC SAZU, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk in Geografski odsjek PMF Sveučilišta u Zagrebu.

Zveza geografskih društev Slovenije je ob visokem jubileju Oddelku za geografijo podelila Zlato plaketo. Izročil jo je predsednik ZGDS dr. Milan Orožen - Adamič.

Po končani slovesnosti so si udeleženci nazdravili in obujali spomine na pretekla leta. Slavnostni večer se je nadaljeval z družabnim srečanjem. Na prvem geografskem plesu se je zbralo okrog 150 geografov, ki so se ob bogatem in zabavnem programu družili do poznih nočnih ur. Kljub poznemu zaključku praznovanj se je naslednji dan nadaljevalo strokovno delo. V okviru 11. Ilesičevih dnevov so bila v petek, 3. novembra, predavanja, delavnice, okrogle mize in ogledi institucij. V soboto, 4. novembra, pa so se udeleženci odpravili na dve ekscurziji. Na prvi so se udeleženci pod vodstvom dr. Darka Ogrina in Irene Mrak seznanjali z geografskimi potezami Kraškega roba med Črnotičami in Črnim Kalom. Druga ekscurzija je geografje popeljala v zamejsko Slovenijo med Trstom in Gorico. Vodili so dr. Milan Bufon, dr. Tadej Slabe in Irma Potočnik.

11. Ilesičevi dnevi in prireditve ob 80. obletnici Oddelka za geografijo na ljubljanski univerzi so se uspešno končali. V treh dneh se je zbralo okoli 500 geografov.

PREGLED DEJAVNOSTI LJUBLJANSKEGA GEOGRAFSKEGA DRUŠTVA Irena Rejec Brancelj

Ob koncu leta 1999 se vam oglašamo, da vam poročamo o društvenih dejavnostih v minulemu letu in vas seznanimo z našimi skupnimi načrti.

Društvene dejavnosti v letu 1999. Naše delovanje je bilo, kot doslej, usmerjeno v pripravo ekscurzij, predavanj, zbirke diapozitivov, vodničkov in geografskih večerov. Za program ekscurzij in tehnične priprave v zvezi z njimi sta skrbeli kolegici Marjeta Hočevar in Urška Eniko. Spomladanske **ekscurzije** so bile regionalnogeografsko obarvane. Po kraškem zaledju Krke nas je vodil kolega Mauro Hrvatini, po Beli krajini dr. Dušan Plut in po Cerkljanskem hribovju dr. Matej Gabrovce. Predvidena devetdnevna ekscur-

